

KUTSESTANDARD

Põrandakatja, tase 4 esmane kutse

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Käesolev kutsestandard on aluseks ehitusviimistleja riikliku õppekava väljatöötamisele ning inimeste kutsealaste kompetentside hindamisele.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Põrandakatja, tase 4 esmane kutse	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Ehitusviimistlejad töötavad valdavalt ehitus- ja kinnisvarahooldusettevõtetes.

Põrandakatja põhiliseks tööülesandeks on viimistletavate pindade katmine erinevate materjalidega (PVC, tekstiil, parketid jne). Tööülesanne hõlmab ka viimistlevate pindade ettevalmistamist, materjalide arvestust, mõõtulõikamist ja paigaldamist.

Esmane kutse on formaalharidusõppe lõpetamisel saadav kutse. Õppeasutus saab esmase kutse andmise õiguse, kui õppekava vastab käesolevale kutsestandardile ja on riiklikult tunnustatud.

Põrandakatja, EKR tase 4 esmase kutse kutsestandard on mõeldud aluseks ehitusviimistleja riiklikule õppekavale.

4. taseme esmase kutse saanud põrandakatja korraldab iseseisvalt oma töökoha ning täidab tööülesandeid kvaliteetselt tavapärastes olukordades. Vastutust nõudvate otsuste vastuvõtmise ning keerulisemate tööde tegemise juures vajab esmast kutset omav plaatija juhendamist.

A.2 Tööosad

A.2.1 PVC plaat- ja rullmaterjalide paigaldamine

2.1.1. PVC plaat- ja rullmaterjalidega kaetavate pindade ettevalmistamine

2.1.2. Materjali jaotuskavandi koostamine ja mustri ja/või kujundi mähkimine

2.1.3. Materjalide mõõtulõikamine ja kokkusobitamine

2.1.4. PVC plaat- või rullmaterjalide paigaldamine

2.1.5. Liitekohtade vormistamine

A.2.2 Parkettide paigaldamine põrandatele

2.2.1. Parketiga kaetavate põrandapindade ettevalmistamine

2.2.2. Materjali jaotuskavandi koostamine ja mustri ja/või kujundi mähkimine

2.2.3. Ujuvparketi paigaldamine

2.2.4. Aluspõrandale liimitava parketi paigaldamine

2.2.5. Liitekohtade vormistamine

A.2.3 Tekstiilist plaat- või rullkatete paigaldamine

2.3.1. Tekstiilist plaat- või rullkatetega kaetavate pindade ettevalmistamine

2.3.2. Materjali jaotuskavandi koostamine ja mustri ja/või kujundi mähkimine

2.3.3. Materjalide mõõtulõikamine ja kokkusobitamine

2.3.4. Tekstiilist plaat- või rullkatte paigaldamine

2.3.5. Liitekohtade vormistamine

A.2.4 Epoksüvaik pinnakatete paigaldamine

2.4.1. Tööde ettevalmistamine

2.4.2. Pindade ettevalmistamine ja kruntimine

2.4.3. Viimistluskihi/süsteemi pinnalekandmine

2.4.4. Mitmekihilise epoksüvaik viimistluskihi/süsteemi pinnalekandmine

Töö osadega seotud ülesannete loetelu on toodud lisas 1 „Töösad ja tööülesanded“.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Üldjuhul töötavad põrandakatjad täistööajaga (kaheksa tundi päevas, viiel päeval nädalas).

Töö toimub nii siseruumides kui ka välitingimustes, sõltuvalt kaetavatest pindadest.

Töö on füüsiliselt koormav, tööriist on vahelduv ja sõltub täidetavatest tööülesannetest. Töötatakse sageli sundasendites: seistes, põlvili asendis või kükakil. Ettevaatlik tuleb olla komistamise ja libastumistega.

Vajalik on kasutada isikukaitsevahendeid: põlvekaitsmeid, tolumumaski, kaitseprille ja -kindaid ning turvajalatseid. Peamised ohud põrandakatja töös tulenevad kasutatavate elektriliste ja mehaaniliste tööriistade ettevaatamatust käsitsemisest.

Põrandakatja töös puututakse kokku ka tolmu ja erinevate kemikaalidega, mis võivad ülitundlikel inimestel põhjustada allergiat ning seetõttu on kohustuslik kasutada isikukaitsevahendeid ja kanda kaitseriietust.

A.4 Töövahendid

Põrandakatja töövahendid on erinevad käsitööriistad (lood, käsilõikeriistad, liimikamm, haamrid jne), seadmed ja mõõteriistad (segutrell, frees, laser jne) ning materjalid kuivsegud, liimid, hermeetikud jne).

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Põrandakatja töö eeldab lisaks erialastele oskustele korrektsust ja täpsust, hoolikust, kannatlikkust, ruumilist kujutlusvõimet, liigutuste kiirust ja head koordineerimist. Oluline on võime töötada nii iseseisvalt kui ka meeskonnas. Väga olulised on hea tervis ja vastupidavus, sest suurem osa tööpäevast möödub sundasendis.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

4. taseme põrandakatja esmane kutse saadakse esmase kutse andmise õigust omavas kutseõppeasutuses vastava kutsekeskhariduse õppe lõpetamisel.

Märge esmase kutse omistamise kohta kantakse õppekava läbimise korral õppuri hinnetelehele.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Põrandakatja

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Käesolev põrandakatja, tase 4 esmane kutse kutsestandard kirjeldab kutsekeskhariduse õppekava läbinud põrandakatja kutsealaseid kompetentse. Selles standardis on kirjeldatud neli kohustuslikku (B.2.1 – B.2.4) kompetentsi, lisaks põrandakatja kutset läbivad kutsespetsiifilised (B.2.5 – B.2.9) ja üldised (B.2.10 – B.2.17) kompetentsid.

Põrandakatja esmase kutse saamiseks peab õppur tõendama kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 PVC plaat- ja rullmaterjalide paigaldamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Kontrollib aluspinna ja töötingimuste vastavust nõuetele. Valmistab ette PVC materjalidega kaetavad põrandad või seinad, vajadusel tasandades, pahteldades, lihvides, puhastades ja kruntides käsitletavat pinda. Valmistab ette materjalid. Katab mittekiidetavaid pinnasid kaitsmaks neid töö käigus tekkida võivate kahjustuste või määrdumise eest.
2. Märgib juhendamisel vastavalt sisekujundusprojektile ettevalmistatud põrandapinnale mustri.
3. Teostab sirglõikeid ja sobitab lõigatud materjali, lähtudes määramatud mustrist.
4. Paigaldab PVC plaat- või rullmaterjali, lähtudes materjali paigaldusjuhendist, etteantud tööülesandest ja / või määramatud mustrist. Rullmaterjalide puhul freesib paanidevahelised vuugid, valides freesimissügavuse vastavalt

materjalile. Kuum- või külmkeevitab vuugid, lähtudes paigaldatud rullmaterjali tootjapoolsetest juhiseist. Viimistleb vuugid.

5. Vajadusel vormistab erinevate materjalide (näit. vaip, seinakattematerjal) liitekohad või paigaldab sobivad liistud.

Teadmised:

- erinevad PVC rull- ja plaatmaterjalid (linoleum, vinüül jne) ja nende omadused;
- rull- ja plaatmaterjalidega kaetavatele aluspindadele esitatavad nõuded;
- olemasoleva aluspinna sobivus paigaldatava rull- või plaatmaterjaliga;
- vigade võimalikud tekkepõhjused, nende ennetamise ja parandamise meetodid;
- erinevad materjalid ja meetodid aluspinna ettevalmistamiseks;
- paigaldamisel kasutatavad krundid, liimid, nende omadused ja sobivus aluspinnaga ning paigaldatava rull- või plaat materjaliga;
- nõuded ülespöörete ning sise- ja välisnurkade teostamisele;
- rull- ja plaatmaterjalide paigaldamisel kasutatavad tööriistad ja abivahendid, nende kasutusotstarve ja käsitlemine;
- nõuded trappide ja läbiviikude tegemisele;
- erinevat liiki materjalide liitekohtade vormistamise nõuded;
- kuum- või külmkeevitusvuukide freesimise nõuded lähtuvalt materjalist.

Hindamismeetod(id):

Praktilise töö vaatlus või suuline küsitlus/intervjuu (kasutatav tõendusmaterjal: nt praktika aruanne, õpimapp, tööalase tegevuse hinnang) või kirjalik test, juhtumianalüüs või eneseanalüüs või vastastik-hindamine või kombineeritud meetod.

B.2.2 Parkettide paigaldamine põrandatele

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- Kontrollib aluspinna ja töötingimuste vastavust nõuetele. Valmistab ette parketiga kaetavad põrandad, vajadusel tasandades, pahteldades, lihvides, puhastades ja kruntides käsitletavat pinda. Valmistab ette materjalid. Katab mittekaetavad pinnad kaitmaks neid töö käigus tekkida võivate kahjustuste või määrumise eest.
- Vajadusel märgib ettevalmistatud põrandapinnale materjali jaotuskavandi, lähtudes etteantud tööülesandest.
- Paigaldab alusmaterjalid lähtudes aluspõranda liigist. Sõltuvalt parketi liigist sobitab eelnevalt visuaalset terviklikkust silmas pidades parketilauad. Määrab põranda ja püsikonstruktsioonide liitekohtadesse ning pinna suurusega seotud nõuetest tulenevalt deformatsioonivuugid. Paigaldab parketi lähtudes tootjapoolsest paigaldusjuhendist.
- Sõltuvalt parketi liigist sobitab eelnevalt visuaalset terviklikkust silmas pidades parketilauad. Jätab juhendamisel ja etteantud tööülesandest lähtudes põranda ja püsikonstruktsioonide liitekohtadesse ning pinna suurusega seotud nõuetest tulenevalt deformatsioonivuugid. Paigaldab juhendamisel parketi, lähtudes etteantud tööülesandest. Viimistlemata liimitavate parkettide puhul lihvimis parketi, vajadusel täidab (pahteldab) tühimikud ja defektid. Teostab viimistluseelse lihvimise ja lõpliku viimistluse, lähtudes etteantud tööülesandest.
- Vajadusel vormistab erinevate materjalide (näit. vaip, seinakattematerjal) liitekohad või paigaldab sobivad liistud.

Teadmised:

- erinevad parketiliigid (liist-, mosaiik-, laudparkett) - nende omadused ja paigaldamise tehnoloogiad;
- parkettkattega kaetavatele aluspindadele esitatavad nõuded;
- olemasoleva aluspinna sobivus paigaldatava parketiga;
- vigade võimalikud tekkepõhjused, nende ennetamise ja parandamise meetodid;
- erinevad materjalid ja meetodid aluspinna ettevalmistamiseks;
- paigaldamisel kasutatavad liimid, nende omadused ja sobivus aluspinnaga ning paigaldatava parketiga;
- parkettpõranda hooldamine ja hooldusvahendid.

Hindamismeetod(id):

Praktilise töö vaatlus või suuline küsitlus/intervjuu (kasutatav tõendusmaterjal: nt praktika aruanne, õpimapp, tööalase tegevuse hinnang) või kirjalik test, juhtumianalüüs või eneseanalüüs või vastastik-hindamine või kombineeritud meetod.

B.2.3 Tekstiilist plaat- või rullmaterjali paigaldamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- Kontrollib aluspinna ja töötingimuste vastavust nõuetele. Valmistab ette tekstiilkattega kaetavad põrandad, vajadusel tasandades, pahteldades, lihvides, puhastades ja kruntides käsitletavat pinda. Valmistab ette materjalid. Katab mittekaetavad pinnad kaitmaks neid töö käigus tekkida võivate kahjustuste või määrumise eest.
- Märgib juhendamisel vastavalt sisekujundusprojektile ettevalmistatud põrandapinnale mustri.

3. Teostab sirglõikeid ja sobitab lõigatud materjali, lähtudes mahamärgitud mustrist.
4. Paigaldab tekstiilkatte, lähtudes materjali paigaldusjuhendist, etteantud tööülesandest ja / või mahamärgitud mustrist.
5. Vajadusel vormistab erinevate materjalide (näit. PVC, seinakattematerjal) liitekohad või paigaldab sobivad liistud.

Teadmised:

- a) tekstiilist plaat- ja rullmaterjalid, nende omadused;
- b) tekstiilkattega kaetavatele aluspindadele esitatavad nõuded;
- c) olemasoleva aluspinna sobivus paigaldatava materjaliga;
- d) vigade võimalikud tekkepõhjused, nende ennetamise ja parandamise meetodid;
- e) erinevad materjalid ja meetodid aluspinna ettevalmistamiseks;
- f) paigaldamisel kasutatavad krundid, liimid, nende omadused ja sobivus aluspinnaga ning paigaldatava vaipkattematerjaliga;
- g) nõuded ülespöörete ning sise- ja välisnurkade teostamisele
- h) tekstiilmaterjalide paigaldamisel kasutatavad tööriistad ja abivahendid, nende kasutusotstarve ja käsitlemine;
- i) erinevat liiki materjalide liitekohtade vormistamise põhimõtted.

Hindamismeetod (id):

Praktilise töö vaatlus või suuline küsitlus/intervjuu (kasutatav tõendusmaterjal: nt praktika aruanne, õpimapp, tööalase tegevuse hinnang) või kirjalik test, juhtumianalüüs või eneseanalüüs või vastastik-hindamine või kombineeritud meetod.

B.2.4 Epoksüvaik pinnakatete paigaldamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Kontrollib juhendamisel aluspinna sobivust epoksüvaik pinnakattega katmiseks (aluspinna materjal ja selle vastavus, krobeldus/struktuur, poorsus, praod, konarused ning aluspinna temperatuur ja niiskus).
2. Valmistab aluspinnad freesimise, liivapritsi või lihvimise teel ette ja täidab seguga sügavikud, augud, poorid ja suured ebatasasused. Segu komponentide kokkusegamisel järgib väga täpselt tootja juhiseid. Krundib sobivate töövõtete ning sobiva süsteemse krundi ja/või impregneeriga aluspinna.
3. Vastavalt tootele ja hilisemale kasutusotstarbele kannab viimistlussüsteemi pinnale kas rulli, hammasraakli või pihustamise teel. Jaotab eelnevalt kokku segatud materjali ühtlaselt aluspinnale, kasutades selleks sobivat töövahendit. Olenevalt viimistlussüsteemist puistab kvartslüüa, helbeid vm materjali.
4. Vastavalt tootele ja hilisemale kasutusotstarbele kannab viimistlussüsteemi viimistluskihi pinnale kas rulli või hammasraakliga. Jaotab eelnevalt kokku segatud materjali ühtlaselt aluspinnale, kasutades selleks sobivaid töövahendeid ja -võtteid.

Teadmised:

- a) epoksüvaik pinnakatetega kaetavatele aluspindadele esitatavad nõuded;
- b) epoksüvaik pinnakatete paigaldamiseks vajalikud nõuded sisekliimale ja viimistletavatele pindadele;
- c) erinevad epoksüvaik pinnakatete omadused ja kasutusvõimalused;
- d) vigade võimalikud tekkepõhjused, nende ennetamine ja parandamine;
- e) epoksüvaik pinnakattega kaetud pindadele kehtestatud nõuded ja normid.

Hindamismeetod(id):

Praktilise töö vaatlus või suuline küsitlus/intervjuu (kasutatav tõendusmaterjal: nt praktika aruanne, õpimapp, tööalase tegevuse hinnang) või kirjalik test, juhtumianalüüs või eneseanalüüs või vastastik-hindamine või kombineeritud meetod.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.5 Materjalide kulu ja tööaja määramine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

Töö planeerimiseks määratleb 4. taseme esmakutset omav põrandakatja tööjoonistelt vajalikud lähteandmed, mõõdab selleks ettenähtud tööriistu kasutades viimistletava pinna ning saadud andmete põhjal arvutab välja enda tööks vajaliku materjalide ja tööaja kulu.

B.2.6 Nõuetekohase töökoha korraldamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

Enne töö alustamist korraldab endale oma tööloigu piires nõuetekohase töökoha: paigaldab töölava ja jälgib, et säiliks vajalikud käiguteed. Katab mitteviihmistletavad pinnad sobiva kattematerjaliga, valmistab ette tööks vajalikud materjalid ja töövahendid ning veendub, et tööfrondil ei oleks segavaid või üleliigseid esemeid. Kontrollib enne töö alustamist vajalike isikukaitsevahendite olemasolu ja korrasolekut. Ladustab vajalikud materjalid, tagades nende kvaliteedi säilimise.

B.2.7 Koostöö teiste töövõtjatega	EKR tase 4
--	-------------------

Tegevusnäitajad:
Põrandakatja arvestab töötades ka teiste samal objektil töötavate töövõtjatega

B.2.8 Materjalide ja pinna omavahelise sobivuse määramine	EKR tase 4
--	-------------------

Tegevusnäitajad:
Hindab tüüpiliste viimistlevate pindade ja materjalide sobivust ning kvaliteedile vastavust, juhindudes etteantud tööülesannetest, materjalide ja pindade omadustest. Materjalide mitesobivuse korral konsulteerib oma vahetu juhiga.

B.2.9 Töövahendite kasutamine ja hoiustamine	EKR tase 4
---	-------------------

Tegevusnäitajad:
Põrandakatja kasutab kõiki töövahendeid heaperemehelikult – ta korrastab ja puhastab neid regulaarselt ning hoiustab vastavalt nõuetele. Probleemide või puuduste korral informeerib sellest oma vahetut juhti.

B.2.10 Tööjuhiste, tehnoloogiate ja kvaliteedinõuete järgimine	EKR tase 4
---	-------------------

Tegevusnäitajad:
Järgib asjakohaseid tööjuhiseid, materjalide tootjate ettenähtud tehnoloogiaid ja etteantud kvaliteedinõudeid. Vajaduse korral konsulteerib materjali tootja/tootja esindajaga.

B.2.11 Töötervishoiu ja tööohutusnõuete järgimine	EKR tase 4
--	-------------------

Tegevusnäitajad:
Vältimaks tööõnnetusi ehitusobjektidel järgib põrandakatja nii töö planeerimisel, töökoha ettevalmistamisel, töö kestel ja töökoha korrastamisel rangelt töötervishoiu- ja tööohutusnõudeid ning arvestab inimeste ja keskkonnaga enda ümber.

B.2.12 Esmaabi osutamine	EKR tase 4
---------------------------------	-------------------

Tegevusnäitajad:
Õnnetusjuhtumi korral annab vältimatut abi, kutsub professionaalse abi ja teatab õnnetusjuhtumist objektijuhile või tööandjale.

B.2.13 Ümbritseva keskkonna kaitsmine, jäätmekäitlusnõuete järgimine	EKR tase 4
---	-------------------

Tegevusnäitajad:
Järgib töö ajal keskkonnakaitsenõudeid ning veendub, et ümbritsevasse loodusesse ei satuks keskkonnaohtlikke jäätmeid (keemilised ained, põrandakatete jäägid jm). Sorteerib jäätmed, juhindudes taaskasutuse põhimõtetest ning jäätmekäitluseeskirjades olevatest nõuetest.

B.2.14 Meeskonnatöös osalemine	EKR tase 4
---------------------------------------	-------------------

Tegevusnäitajad:
Põrandakatja kutsealal töötav inimene on avatud koostööle, osaleb meeskonnatöös ja on valmis teistelt õppima. Ta jagab teistega kogu tööks vajalikku ja kasulikku informatsiooni ning tegutseb parima ühise tulemuse saavutamise nimel.

B.2.15 Tööalaste otsuste vastuvõtmine ja kohanemine muutuvate oludega	EKR tase 4
--	-------------------

Tegevusnäitajad:
Rakendab õpitut igapäevaselt oma erialasel tööl, võtab oma vastutusala piires vastu asjakohaseid otsuseid, täidab endale võetud kohustusi ja saavutab seatud tööeesmärgid. Tegutseb standardsetes olukordades iseseisvalt.

B.2.16 Tööalaste tagasilöökidega toime tulemine	EKR tase 4
--	-------------------

Tegevusnäitajad:
Tööalaste ebaõnnestumiste ja eksimiste korral hindab ja kohandab oma tegevust vastavalt olukorrale, küsides nõu kõrgema kvalifikatsiooniga põrandakatjalt või oma vahetult juhilt.

B.2.17 Töölase tegevuse planeerimine, täiendõppes osalemine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: Ta töötab sihikindlalt ja omab tahet oma erialal töötada, analüüsib oma tugevusi ja nõrkusi, kavandab oma tulevikku ja sellest tulenevalt otsib võimalusi enesearendamiseks. Osaleb kutsealases täiendõppes.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamisega.	
Põrandakatja tööd läbivad teadmised a) üldehitustöödel kehtivad tööohutusreeglid; b) käitumisjuhised tööõnnetuse korral, esmaabi andmine; c) üldteadmised ehitustöödel kehtivatest jäätmekäitluse ja keskkonnaohutusnõuete normidest; d) põrandakatja tööks vajalikud elektrilised ja mehaanilised töövahendid, nende käsitlemise põhimõtted; e) põrandakatja tööks vajalikud mõõteriistad (nt mõõdulatt, lood, mõõdulint, laser jne), nende käsitlemise põhimõtted; f) peamised töövõtted, nende rakendamine erinevates töösituatsioonides; g) materjalide tööks ettevalmistamise ja ladustamise nõuded h) tööjoonised, nende põhjal erinevate arvutuste (pindala-, mahu- ja kuluarvestuse jne) tegemise meetodid; i) põrandakatmistöödele esitatavad kvaliteedinõuded; j) üldteadmised energiatõhusast ehitamisest; k) üldteadmised klienditeenindusest.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	13-03062013-5.5/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Indrek Peterson, Eesti Ehitusettevõtjate Liit Timo Torni, Edictum OÜ Jaan Vikat, MTÜ Eesti Maalrite Liit Tõnu Armulik, Tallinna Ehituskool Terje Jaksen, Tallinna Ehituskool
3. Kutsestandardi kinnitaja	Ehituse, Kinnisvara ja Geomaatika Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	25
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	03.06.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	19.10.2014
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7122 Põrandategijad ja plaatijad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Floor Covering Installer, level 4 VET level
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded	